Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șasea)

17 decembrie 2020*

„Trimitere preliminară – Politica agricolă comună – Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 – Norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin – Schemă de plată de bază – Articolul 24 alineatul (2) prima teză – Noțiunea de «hectar eligibil la dispoziția fermierului» – Exploatare nelegală de către un terț a suprafeței vizate – Articolul 32 alineatul 2 litera (b) punctul (ii) – Cerere de alocare a drepturilor la plată pentru o suprafață împădurită – Noțiunea de «suprafață care a dat dreptul la plăți în anul 2008» – Schemă de plată unică sau schemă de plată unică pe suprafață”

În cauza C-216/19,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Verwaltungsgericht Berlin (Tribunalul Administrativ din Berlin, Germania), prin decizia din 28 februarie 2019, primită de Curte la 11 martie 2019, în procedura

WQ

împotriva

Land Berlin,

CURTEA (Camera a șasea),

compusă din domnul L. Bay Larsen (raportor), președinte de cameră, doamna C. Toader și domnul M. Safjan, judecători,

avocat general: domnul P. Pikamäe,

grefier: doamna M. Krausenböck, administratoare,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 25 iunie 2020,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru WQ, de el însuși;

– pentru guvernul german, de J. Möller și D. Klebs, în calitate de agenți;

– pentru guvernul spaniol, de S. Centeno Huerta, J. Ruiz Sánchez și A. Rubio González, în calitate de agenți;

– pentru guvernul francez, de C. Mosser, în calitate de agent;

* Limba de procedură: germana.

– pentru guvernul neerlandez, de M. K. Bulterman, J. Langer și J. M. Hoogveld, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de B. Hofstötter și A. Sauka, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea Regulamentului (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului (JO 2013, L 347, p. 608, rectificare în JO 2016, L 130, p. 23).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între WQ, pe de o parte, și Land Berlin (landul Berlin, Germania), pe de altă parte, în legătură cu normele aplicabile în cazul unei duble cereri de alocare de drepturi la plată privind aceeași suprafață eligibilă pentru ajutorul agricol prevăzut în unele scheme de sprijin din cadrul politicii agricole comune (PAC), precum și în legătură cu cele aplicabile noțiunii de „hectar eligibil” în vederea alocării de drepturi la plată pentru o suprafață împădurită.

Cadrul juridic

Regulamentul (CE) nr. 1257/1999

3 Articolul 31 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul (CE) nr. 1257/1999 al Consiliului din 17 mai 1999 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European de Orientare și Garantare Agricolă (FEOGA) (JO 1999, L 160, p. 80, Ediție specială, 03/vol. 28, p. 134) prevedea următoarele:

„Sprijinul pentru împădurirea terenului agricol se acordă cu condiția ca plantația să se adapteze condițiilor locale și să fie compatibilă cu mediul.”

Regulamentul (CE) nr. 1782/2003

4 Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 al Consiliului din 29 septembrie 2003 de stabilire a normelor comune pentru schemele de sprijin direct în cadrul politicii agricole comune și de stabilire a anumitor scheme de sprijin pentru agricultori și de modificare a Regulamentelor (CEE) nr. 2019/93, (CE) nr. 1452/2001, (CE) nr. 1453/2001, (CE) nr. 1454/2001, (CE) nr. 1868/94, (CE) nr. 1251/1999, (CE) nr. 1254/1999, (CE) nr. 1673/2000, (CEE) nr. 2358/71 și (CE) nr. 2529/2001 (JO 2003, L 270, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 49, p. 177, rectificare în Ediție specială, 03/vol. 76, p. 291), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 479/2008 al Consiliului din 29 aprilie 2008 (JO 2008, L 148, p. 1), prevedea la articolul 2 litera (a):

„În sensul prezentului regulament, se definesc următorii termeni:

«agricultor»: o persoană fizică sau juridică sau un grup de persoane fizice sau juridice, indiferent de statutul juridic pe care grupul și membrii săi îl dețin în temeiul dreptului național, a cărei exploatație se află pe teritoriul Comunității [Europene], așa cum este definit în articolul [299 CE], și care desfășoară o activitate agricolă”.

5 Articolul 22 din regulamentul respectiv, intitulat „Cererile de ajutor”, care figurează în titlul II din acesta, intitulat el însuși „Dispoziții generale”, prevedea:

„(1) În fiecare an, agricultorul depune o cerere de plată directă supusă condițiilor sistemului integrat, indicând, dacă este cazul:

– toate parcelele agricole ale exploatației,

[…]

– numărul și cuantumul drepturilor la plată,

– orice altă informație prevăzută de prezentul regulament sau de către statul membru în cauză.

(2) Statul membru poate decide ca o cerere de ajutor să cuprindă doar modificările față de cererea de ajutor depusă în anul precedent. Statul membru distribuie formulare pretipărite, bazate pe suprafețele determinate în anul precedent, și furnizează documente grafice de localizare a suprafețelor în cauză în care, după caz, se precizează amplasarea măslinilor.

[…]”

6 Articolul 23 din regulamentul menționat, intitulat „Verificarea condițiilor de eligibilitate pentru ajutor”, prevedea la alineatele (1) și (2):

„(1) Statele membre realizează controlul administrativ al cererilor de ajutor, în special prin verificarea suprafeței eligibile pentru ajutor și a drepturilor la plată aferente.

(2) Controalele administrative sunt secondate de un sistem de controale la fața locului destinat să verifice eligibilitatea pentru ajutor. […]”

7 Articolul 25 din același regulament, intitulat „Controlul condiționării”, prevedea la alineatul (1):

„Statele membre procedează la controale la fața locului pentru a verifica dacă agricultorul respectă obligațiile prevăzute în capitolul 1.”

8 Articolul 33 din Regulamentul nr. 1782/2003, intitulat „Eligibilitatea pentru ajutor”, care figurează în capitolul 1 din titlul III din acesta, prevedea la alineatul (1):

„Agricultorii au acces la regimul de plată unică:

(a) dacă li s-a acordat o plată în cursul perioadei de referință prevăzute la articolul 38, cel puțin în temeiul uneia dintre schemele de ajutor prevăzute în anexa VI […]

(b) dacă au primit exploatația sau o parte din exploatație cu titlu de moștenire sau de moștenire anticipată de la un agricultor care respecta cerințele prevăzute la litera (a) sau

(c) dacă au primit un drept de plată din rezerva națională sau printr-un transfer.”

9 Articolul 34 din acest regulament, intitulat „Cererea”, prevedea la alineatul (3):

„Cu excepția cazurilor de forță majoră și a circumstanțelor excepționale așa cum sunt definite în articolul 40 alineatul (4), nu se acordă nici un drept agricultorilor prevăzuți în articolul 33 alineatul (1) literele (a) și (b), nici celor care primesc drepturi de plată din rezerva națională, dacă nu au depus cererea de participare la regimul de plată unică până la cel târziu 15 mai a primului an de aplicare a regimului în cauză.

[…]”

10 Articolul 44 din regulamentul menționat, intitulat „Utilizarea drepturilor la plată”, prevedea:

„(1) Orice drept la plată pentru un hectar eligibil pentru ajutor conferă dreptul la plata cuantumului stabilit de dreptul respectiv.

(2) Prin «hectar eligibil pentru ajutor» se înțelege orice suprafață agricolă a exploatației, ocupată cu terenuri arabile și pășuni permanente, cu excepția suprafețelor ocupate cu culturi permanente și păduri sau destinate unei activități neagricole.

(3) Agricultorul declară parcelele care corespund suprafeței eligibile aferente unui drept de plată. Exceptând cazurile de forță majoră sau circumstanțele excepționale, aceste parcele se află la dispoziția agricultorului la data fixată de statul membru, care nu poate fi ulterioară datei fixate în statul membru respectiv pentru modificarea cererii de ajutor.

[…]”

11 Articolul 54 din același regulament, intitulat „Utilizarea drepturilor de retragere a terenurilor din circuitul agricol”, prevedea:

„(1) Orice drept de retragere a terenurilor din circuitul agricol legat de un hectar eligibil pentru ajutorul de retragere a terenurilor din circuitul agricol generează un drept la plata cuantumului stabilit prin dreptul de retragere a terenurilor din circuitul agricol.

(2) Prin derogare de la articolul 44 alineatul (2), prin «hectar eligibil pentru ajutorul de retragere a terenurilor din circuitul agricol» se înțelege orice suprafață agricolă a exploatației ocupate cu terenuri arabile, cu excepția suprafețelor care, la data prevăzută pentru cererile de ajutor pe suprafață în 2003, erau ocupate cu culturi permanente și păduri sau erau destinate unei activități neagricole sau unor pășuni permanente. […]

Totuși, următoarele suprafețe se pot număra printre suprafețele retrase din circuitul agricol ca urmare a unei cereri prezentate după 28 iunie 1995:

[…]

– suprafețele împădurite în temeiul articolului 31 din Regulamentul [nr. 1257/1999].

[…]”

Regulamentul (UE) nr. 1306/2013

12 Articolul 58 din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului (JO 2013, L 347, p. 549, rectificare în JO 2016, L 2, p. 6) prevede la alineatul (2):

„Statele membre instituie sisteme de gestionare și control eficiente pentru a asigura respectarea legislației care reglementează schemele de sprijin din partea Uniunii, în vederea minimizării riscului ca Uniunea [Europeană] să sufere prejudicii financiare.”

13 Articolul 59 alineatul (1) din acest regulament prevede:

„Sistemul instituit de statele membre în conformitate cu articolul 58 alineatul (2) include, cu excepția cazului în care se prevede altfel, verificarea administrativă sistematică a tuturor cererilor de ajutor și de plată. Sistemul respectiv este completat de controale la fața locului.”

14 Potrivit articolului 63 alineatul (1) din regulamentul menționat:

„Dacă se constată că un beneficiar nu îndeplinește criteriile de eligibilitate sau nu respectă angajamentele sau alte obligații legate de condițiile pentru acordarea ajutorului sau sprijinului prevăzute de legislația agricolă sectorială, plata aferentă ajutorului nu se efectuează sau acesta se retrage în întregime sau parțial și, după caz, drepturile la plată aferente menționate la articolul 21 din Regulamentul [nr. 1307/2013] nu se alocă sau se retrag.”

Regulamentul nr. 1307/2013

15 Considerentul (2) al Regulamentului nr. 1307/2013 are următorul cuprins:

„Unul dintre obiectivele principale și una dintre cerințele-cheie ale reformei [PAC] este reducerea sarcinii administrative. Acest lucru ar trebui luat în considerare în mod ferm atunci când se conturează dispozițiile relevante privind schemele de sprijin direct.”

16 Articolul 24 din Regulamentul nr. 1307/2013, intitulat „Prima alocare a drepturilor la plată”, prevede la alineatele (1) și (2):

„(1) Drepturile la plată se alocă fermierilor care au dreptul să primească plăți directe în conformitate cu articolul 9 din prezentul regulament cu condiția ca:

(a) aceștia să solicite alocarea drepturilor la plată prin schema de plată de bază până la data finală pentru transmiterea cererilor din 2015 care urmează să fie stabilită în conformitate cu articolul 78 primul paragraf litera (b) din Regulamentul [nr. 1306/2013], cu excepția cazurilor de forță majoră sau a unor circumstanțe excepționale, și

[…]

(2) Cu excepția cazurilor de forță majoră sau a unor circumstanțe excepționale, numărul drepturilor la plată alocate fiecărui fermier în 2015 este egal cu numărul hectarelor eligibile pe care fermierul le declară în cererea sa de ajutor în conformitate cu articolul 72 alineatul (1) primul paragraf litera (a) din Regulamentul [nr. 1306/2013] pentru 2015 și care se află la dispoziția sa la o dată stabilită de statul membru. Respectiva dată nu poate fi ulterioară datei stabilite în statul membru respectiv pentru modificarea unei asemenea cereri de ajutor.”

17 Articolul 32 din Regulamentul nr. 1307/2013, intitulat „Activarea drepturilor la plată”, prevede la alineatele (1) și (2):

„(1) Sprijinul prevăzut în cadrul schemei de plată de bază se acordă fermierilor printr-o declarație [a se citi: pe baza unei declarații] în conformitate cu articolul 33 alineatul (1), în momentul activării unui drept la plată pe hectar eligibil, în statul membru în care a fost alocat dreptul respectiv. Drepturile la plată activate dau dreptul la plata anuală a cuantumurilor stabilite […]

(2) În sensul prezentului titlu, «hectar eligibil» înseamnă:

[…]

(b) orice suprafață care a dat dreptul la plăți în 2008 în cadrul schemei de plată unică sau al schemei de plată unică pe suprafață, prevăzute la titlul III și, respectiv, la titlul IV a din Regulamentul [nr. 1782/2003], și care:

[…]

(ii) pe durata angajamentului relevant al fermierului individual este împădurită în temeiul articolului 31 din Regulamentul [nr. 1257/1999] […]”

Regulamentul delegat (UE) 639/2014

18 Considerentul (16) al Regulamentului delegat (UE) nr. 639/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului nr. 1307/2013 și de modificare a anexei X la regulamentul menționat (JO 2014, L 181, p. 1) are următorul cuprins:

„În conformitate cu jurisprudența Curții […] [rezultată din Hotărârea din 14 octombrie 2010, Landkreis Bad Dürkheim (C-61/09, EU:C:2010:606, punctul 50 și următoarele)], drepturile la plată ar trebui alocate persoanei care deține puterea de luare a deciziilor, se bucură de beneficii și își asumă riscurile financiare în ceea ce privește activitatea agricolă pe terenul pentru care se solicită alocarea. Este important să se precizeze că acest principiu se aplică mai ales în cazul în care un hectar eligibil face obiectul unor cereri de alocare a unor drepturi la plată depuse de mai mulți fermieri.”

19 Articolul 15 din acest regulament delegat, intitulat „Stabilirea hectarelor eligibile în sensul articolului 24 alineatul (2) și al articolului 39 alineatul (2) din Regulamentul [nr. 1307/2013]”, prevede la alineatul (2):

„Dacă un hectar eligibil menționat la alineatul (1) face obiectul unor cereri de alocare de drepturi la plată din partea a doi sau mai mulți solicitanți, criteriul pe baza căruia se ia decizia privind solicitantul căruia să i se aloce dreptul la plată este puterea de a lua decizii în privința activităților agricole desfășurate pe hectarul respectiv și asumarea beneficiilor și a riscurilor financiare legate de activitățile respective.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

20 În cursul anului 2006, Amt für Landwirtschaft und Forsten (Oficiul pentru agricultură și silvicultură, Germania) i-a acordat lui WQ plăți directe în temeiul titlului III din Regulamentul nr. 1782/2003. Totuși, pentru activarea drepturilor la plată, aceasta nu a ținut seama de suprafețele împădurite ale persoanei interesate, acestea din urmă fiind considerate suprafețe retrase din circuitul agricol.

21 În cadrul cererilor sale depuse ulterior în temeiul Regulamentului nr. 1782/2003, în special cea depusă pentru anul 2008, WQ nu a mai declarat aceste suprafețe împădurite, dat fiind că, potrivit afirmațiilor sale, administrația îi indicase în anul 2007 că suprafețele împădurite nu erau eligibile pentru ajutorul în cauză.

22 La 6 mai 2014, WQ a achiziționat două terenuri situate în Gräningen (Germania). În contractul de vânzare-cumpărare se stipula că aceste terenuri nu erau arendate. La 19 decembrie 2014, dreptul de proprietate asupra terenurilor respective a fost înscris în cartea funciară în beneficiul lui WQ.

23 La 8 mai 2015, WQ a depus cererea de ajutor pentru anul 2015. Această cerere acoperea printre altele parcelele situate în Gräningen, precum și o parte dintr-o parcelă situată în zona cadastrală Bernau (Germania). Utilizarea indicată de WQ în ceea ce privește aceste parcele era „terenuri arabile retrase din producție”.

24 În ceea ce privește parcelele situate în Gräningen, s-a constatat, la data de 10 iulie 2015, că terenurile în cauză erau exploatate de un terț. Acest terț a introdus de asemenea o cerere de ajutor pentru anul 2015, cerere care a fost respinsă. Decizia de respingere nu a fost contestată. În ceea ce privește parcela situată în zona cadastrală Bernau, din care o parte a condus de asemenea la o cerere de ajutor din partea unui terț, drepturile la plată aferente au fost alocate acestuia din urmă.

25 Prin decizia Landesamt für Ländliche Entwicklung, Landwirtschaft und Flurneuordnung (Oficiul regional pentru dezvoltare rurală, agricultură și reparcelare, Germania) din 17 decembrie 2015, landul Berlin i-a alocat lui WQ drepturi la plată pentru anul 2015 cu titlu de plată de bază prevăzută la articolul 24 din Regulamentul nr. 1307/2013. Acesta a refuzat însă alocarea unor astfel de drepturi pentru parcelele pentru care au existat două cereri și pentru cele exploatate de terți care erau amplasate în subdiviziunile cadastrale Gräningen și Bernau, precum și pentru suprafețele împădurite, acestea din urmă fiind considerate suprafețe retrase din circuitul agricol.

26 WQ a formulat o cale de atac împotriva deciziei menționate și a solicitat alocarea de drepturi la plată suplimentare. În opinia sa, în mod eronat nu i-a fost alocat niciun drept la plată pentru parcelele situate în Gräningen și în Bernau, și nici pentru suprafețele împădurite aflate în proprietatea sa.

27 Prin decizia Oficiului regional pentru dezvoltare rurală, agricultură și reparcelare din 15 septembrie 2016, landul Berlin a respins această cale de atac, pentru motivul că era neîntemeiată, declarând că, în ceea ce privește parcelele situate în Gräningen și în Bernau, suprafețele agricole în cauză făcuseră obiectul unei exploatări de către un terț, care solicitase de asemenea alocarea de drepturi la plată. În consecință, aceste parcele nu ar fi fost, în fapt, „la dispoziția” lui WQ, în sensul articolului 24 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1307/2013. Pentru ca parcelele menționate să fie „la dispoziția sa”, în sensul acestei prevederi, WQ ar fi trebuit să le fi utilizat efectiv. În ceea ce privește suprafețele împădurite, landul Berlin a constatat că nu a existat o cerere depusă de persoana interesată pentru anul 2008, astfel cum impunea reglementarea.

28 La 11 octombrie 2016, WQ a introdus o acțiune împotriva acestei decizii la Verwaltungsgericht Berlin (Tribunalul Administrativ din Berlin, Germania). În cererea introductivă, acesta a arătat că, în ceea ce privește parcelele agricole situate în Gräningen și în Bernau, exploatarea acestor parcele de către terți s-a făcut în mod nelegal și că parcelele respective ar fi fost în consecință „la dispoziția sa”, în sensul articolului 24 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1307/2013. În ceea ce privește suprafețele împădurite, WQ a arătat că articolul 32 alineatul (2) litera (b) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1307/2013 impunea numai ca suprafețele să fie eligibile pentru ajutor, depunerea unei cereri și obținerea de ajutoare în trecut neavând niciun efect în această privință.

29 Verwaltungsgericht Berlin (Tribunalul Administrativ din Berlin) consideră, pe de o parte, în temeiul, printre altele, al articolului 17 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, că nimeni nu poate fi privat de proprietatea sa pentru simplul fapt că un terț invocă în mod neîntemeiate

drepturi asupra acesteia din urmă. În special, instanța menționată are îndoieli cu privire la faptul că se poate considera că terenurile agricole nu se află la dispoziția proprietarului lor atunci când un terț le exploatează fără a avea un titlu în acest sens. Instanța de trimitere adaugă că situația ar putea fi diferită în ceea ce privește un drept de utilizare valid invocat de un terț.

30 Această instanță consideră, pe de altă parte, că eligibilitatea unei suprafețe pentru acordarea ajutorului, în conformitate cu articolul 32 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1307/2013, este condiționată de depunerea în termenul prevăzut a unei cereri în temeiul Regulamentului nr. 1782/2003. În această privință, instanța de trimitere ridică problema dacă este suficient, astfel cum susține reclamantul, ca suprafața să fi fost considerată eligibilă în anul 2007 independent de depunerea vreunei cereri.

31 În aceste condiții, Verwaltungsgericht Berlin (Tribunalul Administrativ din Berlin) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Un «hectar eligibil» este la dispoziția proprietarului său, în sensul articolului 24 alineatul (2) prima teză din Regulamentul nr. 1307/2013, din moment ce niciun terț nu are vreun drept de utilizare asupra terenului în cauză și, în special, nu are vreun drept obținut de la proprietar sau, din moment ce un terț utilizează în mod efectiv terenul în cauză în scopuri agricole, fără a avea un drept de utilizare, acest «hectar eligibil» este la dispoziția terțului sau nu este la dispoziția nimănui?

2) Formularea «orice suprafață care a dat dreptul la plăți în 2008 în cadrul schemei de plată unică sau al schemei de plată unică pe suprafață, prevăzute la titlul III și, respectiv, la titlul IV a din Regulamentul [nr. 1782/2003]», de la articolul 32 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1307/2013 trebuie să fie interpretată în sensul că, pentru a da dreptul la plăți în cadrul schemei de plată unică sau al schemei de plată unică pe suprafață, suprafețele trebuie să fi îndeplinit în anul 2008 condițiile impuse de titlul III și, respectiv, de titlul IV a din Regulamentul [nr. 1782/2003]?

3) În cazul unui răspuns negativ la a doua întrebare: formularea «orice suprafață care a dat dreptul la plăți în 2008 în cadrul schemei de plată unică sau al schemei de plată unică pe suprafață, prevăzute la titlul III și, respectiv, la titlul IV a din Regulamentul [nr. 1782/2003]», de la articolul 32 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1307/2013 trebuie să fie interpretată în sensul că, pentru ca o suprafață împădurită, în temeiul articolului 31 din Regulamentul [nr. 1257/1999], să poată fi calificată ca hectar eligibil, în sensul articolului 32 alineatul (2) litera (b) punctul (ii) din Regulamentul [nr. 1307/2013], este necesar ca, pentru suprafața respectivă, să se fi uzat de un drept de retragere a terenurilor din circuitul agricol sau de un alt drept de plată, în sensul articolului 44 alineatul (1) sau al articolului 54 alineatul (1) din Regulamentul [nr. 1782/2003]?

4) În cazul unui răspuns negativ la a treia întrebare: formularea «orice suprafață care a dat dreptul la plăți în 2008 în cadrul schemei de plată unică sau al schemei de plată unică pe suprafață, prevăzute la titlul III și, respectiv, la titlul IV a din Regulamentul (CE) [nr. 1782/2003]», de la articolul 32 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1307/2013 trebuie să fie interpretată în sensul că, pentru ca o suprafață împădurită, în temeiul articolului 31 din Regulamentul (CE) [nr. 1257/1999] să poată fi calificată ca hectar eligibil în sensul articolului 32 alineatul (2) litera (b) punctul (ii) din Regulamentul [nr. 1307/2013], este necesar ca fermierul să fi depus în anul 2008 o cerere în temeiul articolului 22 alineatul (1) sau al articolului 34 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003 și să fi îndeplinit în același an toate celelalte condiții prealabile pentru a beneficia de o plată directă în temeiul titlului III și, respectiv, al titlului IV a?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

32 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă, atunci când o cerere de ajutor este depusă atât de proprietarul unor suprafețe agricole, cât și de un terț care utilizează efectiv aceste suprafețe fără a deține vreun drept de utilizare asupra lor, hectarele eligibile corespunzătoare suprafețelor menționate sunt „la dispoziția", în sensul articolului 24 alineatul (2) prima teză din Regulamentul nr. 1307/2013, a unuia sau a celuilalt dintre acești solicitanți sau nu sunt la dispoziția niciunuia dintre cei doi.

33 În această privință, articolul 24 alineatul (2) prima teză din Regulamentul nr. 1307/2013 prevede că, cu excepția cazurilor de forță majoră sau a unor circumstanțe excepționale, numărul drepturilor la plată alocate fiecărui fermier în anul 2015 este egal cu numărul hectarelor eligibile pe care fermierul le declară în cererea sa de ajutor pentru anul 2015 și care se află la dispoziția sa la o dată stabilită de statul membru.

34 Constatând în același timp că expresia „la dispoziția sa" nu este definită în această prevedere, trebuie arătat că nici articolul 24 din Regulamentul nr. 1307/2013, nici vreo altă dispoziție din reglementarea Uniunii nu impune ca un titlu de proprietate sau orice dovadă a unui drept de utilizare să fie prezentate în susținerea unei cereri de alocare de drepturi la plată pentru a se stabili că hectarele eligibile declarate sunt la dispoziția solicitantului.

35 Curtea a statuat deja în această privință că statele membre dispun de o marjă de apreciere în ceea ce privește documentele justificative și dovezile pe care trebuie să le ceară de la un solicitant de ajutor în legătură cu suprafețele care fac obiectul cererii sale. Cu toate acestea, exercitarea de către statele membre a marjei lor de apreciere referitoare la dovezile care trebuie prezentate în susținerea unei cereri de ajutor, în special în ceea ce privește posibilitatea de a obliga un solicitant de ajutor să prezinte un titlu juridic valabil care justifică dreptul său de a utiliza suprafețele care fac obiectul cererii sale, trebuie să respecte obiectivele urmărite de reglementarea Uniunii vizată și principiile generale de drept al Uniunii, în special principiul proporționalității (Hotărârea din 24 iunie 2010, Pontini și alții, C-375/08, EU:C:2010:365, punctele 82 și 86).

36 Astfel, statele membre au dreptul să prezume că hectarele eligibile legate de cererea de alocare a drepturilor la plată prezentate sunt „la dispoziția" fermierului care depune cererea respectivă, în sensul acestei dispoziții.

37 O asemenea abordare este conformă cu una dintre cerințele esențiale ale reformei PAC puse în aplicare prin Regulamentul nr. 1307/2013, care este descrisă în considerentul (2) al acestui regulament și care urmărește reducerea sarcinilor administrative.

38 În aceste condiții, marja de apreciere a statelor membre în ceea ce privește probele care trebuie furnizate în susținerea unei cereri de alocare de drepturi la plată este compensată, astfel cum a arătat guvernul neerlandez în observațiile sale, prin instituirea de către statele membre a unui mecanism de control administrativ sistematic al tuturor cererilor de ajutor și al tuturor cererilor de plată, în conformitate cu articolul 58 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1306/2013 coroborat cu articolul 59 alineatul (1) din acesta, pentru a identifica cererile abuzive. Pe de altă parte, în conformitate cu articolul 63 alineatul (3) din acest regulament, în cazul în care sunt efectuate plăți nedatorate în cadrul acordării unui ajutor, cuantumul ajutorului plătit în mod necuvenit trebuie recuperat.

39 Astfel, deși statele membre au dreptul să prezume că hectarele eligibile legate de cererea de alocare de drepturi la plată sunt la dispoziția agricultorului care depune cererea, acestea au obligația de a institui un control sistematic al cererilor de alocare de drepturi la plată și a cererilor de plată corespunzătoare pentru a preveni și, dacă este cazul, pentru a corecta neregulile săvârșite, precum și pentru a recupera plățile necuvenite.

40 În cazul depunerii a două sau a mai multe cereri de alocare de drepturi la plată concurente, astfel cum este situația în litigiul principal, prezumția potrivit căreia hectarele eligibile legate de cererea de alocare de drepturi la plată sunt la dispoziția fermierului care depune cererea este însă repusă în discuție.

41 Într-o asemenea ipoteză, autoritățile competente ale statelor membre sunt obligate să verifice care dintre cei doi solicitanți are hectarele eligibile la dispoziția sa.

42 Este adevărat că articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul delegat nr. 639/2014 prevede că, dacă un hectar eligibil face obiectul unor cereri de alocare de drepturi la plată din partea a doi sau a mai mulți solicitanți, criteriul pe baza căruia se ia decizia privind solicitantul căruia să i se aloce dreptul la plată este puterea de a lua decizii în privința activităților agricole desfășurate, precum și asumarea beneficiilor și a riscurilor financiare legate de activitățile respective.

43 Totuși, trebuie să se arate că, astfel cum se reflectă în considerentul (16) al acestui regulament delegat, criteriile respective rezultă din cuprinsul punctului 50 și următoarele din Hotărârea din 14 octombrie 2010, Landkreis Bad Dürkheim (C-61/09, EU:C:2010:606). Or, această hotărâre a fost pronunțată în cadrul unei situații de fapt caracterizate de existența unor relații și a unor raporturi juridice între diferitele persoane care puteau pretinde că au la dispoziția lor diferitele terenuri vizate.

44 Din cererea de decizie preliminară rezultă însă că prima întrebare adresată se întemeiază pe o situație diferită de cea în care s-a pronunțat Hotărârea din 14 octombrie 2010, Landkreis Bad Dürkheim (C-61/09, EU:C:2010:606). În speță, potrivit instanței de trimitere, terții nu invocă niciun temei juridic asupra suprafețelor agricole vizate. În consecință, în astfel de împrejurări, nu este necesar să se aplice criteriile stabilite la articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul delegat nr. 639/2014.

45 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, la prima întrebare adresată trebuie să se răspundă că articolul 24 alineatul (2) prima teză din Regulamentul nr. 1307/2013 trebuie interpretat în sensul că, atunci când o cerere de ajutor este depusă atât de proprietarul unor suprafețe agricole, cât și de un terț care utilizează efectiv aceste suprafețe fără vreun temei juridic, hectarele eligibile corespunzătoare suprafețelor respective sunt doar „la dispoziția” proprietarului acestora din urmă, în sensul dispoziției menționate.

Cu privire la a doua-a patra întrebare

46 Prin intermediul întrebărilor a doua-a patra, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă formularea „orice suprafață care a dat dreptul la plăți în 2008 în cadrul schemei de plată unică sau al schemei de plată unică pe suprafață prevăzute la titlul III și, respectiv, la titlul IV a din Regulamentul [nr. 1782/2003], de la articolul 32 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1307/2013, presupune doar că suprafața împădurită în cauză trebuia să îndeplinească în mod formal condițiile prevăzute la titlurile III și IV a din Regulamentul nr. 1782/2003 sau era necesar ca, pentru suprafața respectivă, să se fi uzat de un drept de retragere a terenurilor din circuitul agricol sau de un alt drept de plată, în sensul articolului 44 alineatul (1) sau al articolului 54 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1782/2003, și/sau dacă trebuia să fi fost depusă în anul 2008 o cerere în conformitate cu articolul 22 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003, precum și dacă celelalte condiții necesare pentru a beneficia de o plată directă în temeiul titlului III sau al titlului IV a trebuiau să fi fost îndeplinite în cursul anului respectiv.

47 Trebuie amintit, mai întâi, că întrebările a doua-a patra se înscriu în cadrul unei cereri de primă alocare de drepturi la plată pentru o suprafață împădurită prezentate în temeiul articolului 24 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1307/2013. Această dispoziție prevede că numărul drepturilor la plată alocate fiecărui fermier în anul 2015 este egal cu numărul hectarelor eligibile pe care fermierul le declară în cererea sa de ajutor pentru anul 2015.

48 Noțiunea de hectar eligibil este definită, printre altele, la articolul 32 alineatul (2) litera (b) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1307/2013, care prevede că orice suprafață împădurită în conformitate cu dreptul Uniunii sau în temeiul unei scheme naționale care a dat dreptul la plăți în anul 2008 în cadrul schemei de plată unică sau al schemei de plată unică pe suprafață rămâne eligibilă, în măsura în care se menține angajamentul de împădurire.

49 În această privință, trebuie să se ridice problema dacă formularea „a dat dreptul la plăți în anul 2008”, care figurează în această dispoziție, trebuie interpretată ca însemnând „a determinat” sau ca însemnând „a dat naștere dreptului” la astfel de plăți.

50 Ținând seama de faptul că o analiză comparativă a diferitor versiuni lingvistice ale dispoziției menționate nu permite soluționarea acestei probleme de interpretare, trebuie să se facă referire la dispozițiile în vigoare la data faptelor din litigiul principal și în special la Regulamentul nr. 1782/2003, care punea în aplicare schema de plată unică și schema de plată unică pe suprafață la data respectivă.

51 Mai întâi, trebuie arătat că, în conformitate cu articolul 33 din Regulamentul nr. 1782/2003, numai agricultorii, definiți la articolul 2 din acest regulament, aveau acces la schema de plată unică.

52 În continuare, potrivit articolului 34 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1782/2003 coroborat cu articolul 57 din acest regulament, agricultorii vizați la articolul 33 alineatul (1) litera (a) din regulamentul respectiv trebuiau să depună o cerere de participare la schema de plată unică până cel târziu la data de 15 mai a primului an de aplicare a schemei menționate, sub sancțiunea de a nu li se acorda niciun drept la plată și niciun drept de retragere a terenurilor din circuitul agricol.

53 Astfel, alocarea unui drept la plată sau a unui drept de retragere a terenurilor din circuitul agricol în cadrul schemei de plată unică sau al schemei de plată unică pe suprafață puse în aplicare prin Regulamentul nr. 1782/2003 era condiționat de depunerea unei cereri de participare la una dintre aceste scheme de către o persoană care avea calitatea de agricultor. În consecință, trebuie să se concluzioneze că simpla existență a unei suprafețe agricole nu putea, în sine, în lipsa unei cereri de participare la una dintre schemele menționate depuse de un agricultor, să constituie temeiul unui drept la plată sau al unui drept de retragere a terenurilor din circuitul agricol pe baza uneia dintre aceste scheme.

54 În sfârșit, faptul că au fost alocate drepturi la plată sau drepturi de retragere a terenurilor din circuitul agricol pentru o suprafață determinată nu înseamna că această suprafață a dat dreptul la plăți. Astfel, în conformitate cu articolul 44 alineatul (1) și cu articolul 54 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003, aceste drepturi la plată trebuiau să fie și utilizate pentru a putea da naștere dreptului la plata cuantumului stabilit prin dreptul la plată sau prin dreptul de retragere a terenurilor din circuitul agricol.

55 În ceea ce privește, mai exact, drepturile de retragere a terenurilor din circuitul agricol referitoare la plata pentru suprafețele împădurite, drepturi pentru care anumite norme derogatorii erau prevăzute la articolele 53-56 din Regulamentul nr. 1782/2003, trebuie amintit că, potrivit articolului 54 alineatul (2) al doilea paragraf a doua liniuță din Regulamentul nr. 1782/2003, ca urmare a unei cereri prezentate după 28 iunie 1995, suprafețele împădurite în temeiul articolului 31 din Regulamentul nr. 1257/1999 erau considerate ca fiind retrase din circuitul agricol.

56 Trebuie să se observe că nici articolul 44 din Regulamentul nr. 1782/2003, nici articolul 54 din acesta nu precizau noțiunea de „utilizare” a unui drept la plată sau a unui drept de retragere a terenurilor din circuitul agricol. Aceste două articole prevedeau doar, la alineatul (1), că drepturile la plată sau drepturile de retragere a terenurilor din circuitul agricol legate de un hectar eligibil „gener[au] un drept”, cu alte cuvinte, în speță, dădeau naștere dreptului la plata cuantumului stabilit prin drepturile respective.

57 Pentru a utiliza drepturile la plată sau drepturile de retragere a terenurilor din circuitul agricol legate de un hectar eligibil, era necesar, în conformitate cu articolul 44 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1782/2003 coroborat cu articolul 57 din acest regulament, să se declare parcelele corespunzătoare suprafeței eligibile legate de un drept la plată sau de un drept de retragere a terenurilor din circuitul agricol. Această declarație se făcea în cadrul unei cereri de plăți directe introduse în temeiul articolului 22 din acest regulament.

58 Or, pe lângă faptul de a preciza că informațiile trebuiau să fie anexate la cererea de ajutor, articolul 22 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003 prevedea că agricultorul trebuia să depună în fiecare an o cerere de plăți directe. În conformitate cu articolul 23 din regulamentul menționat, această cerere trebuia să facă obiectul unui control administrativ de eligibilitate și, în anumite cazuri, al unui control la fața locului în temeiul articolului 25 din regulamentul respectiv.

59 Trebuie amintit în acest context că Curtea a subliniat importanța pe care o are depunerea unei cereri de plăți anuale, în special pentru a verifica în mod eficient dacă sunt respectate condițiile necesare pentru acordarea ajutoarelor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 februarie 2013, Pusts, C-454/11, EU:C:2013:64, punctul 33).

60 Astfel, pentru a putea aprecia că o suprafață, împădurită sau nu, „a dat dreptul la plăți în 2008 în cadrul schemei de plată unică”, este necesar ca o cerere de plăți directe să fi fost introdusă în legătură cu această suprafață în anul 2008, în conformitate cu articolul 22 din Regulamentul nr. 1782/2003, ceea ce implică astfel utilizarea drepturilor la plată și a drepturilor de retragere a terenurilor din circuitul agricol menționate la articolele 44 și 54 din acest regulament. Această cerere trebuia să facă obiectul unui control administrativ de eligibilitate, în conformitate cu articolul 23 din regulamentul menționat, și, după caz, al unui control la fața locului în temeiul articolului 25 din același regulament.

61 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la întrebările a doua-a patra adresate că articolul 32 alineatul (2) litera (b) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1307/2013, în special formularea „orice suprafață care a dat dreptul la plăți în 2008 în cadrul schemei de plată unică sau în cadrul schemei de plată unică pe suprafață prevăzute la titlul III și, respectiv, la titlul IV a din Regulamentul nr. 1782/2003”, trebuie interpretat în sensul că, în cadrul unei cereri de activare a drepturilor de retragere a terenurilor din circuitul agricol pentru o suprafață împădurită, în temeiul acestei dispoziții, suprafața vizată trebuie să fi făcut, în anul 2008, obiectul unei cereri de ajutor în conformitate cu articolul 22 din Regulamentul nr. 1782/2003, urmată de un control administrativ al eligibilității în conformitate cu articolul 23 din acest regulament și, după caz, de un control la fața locului în temeiul articolului 25 din regulamentul menționat. În plus, trebuie să fi fost îndeplinite toate celelalte condiții impuse la titlurile III și IV a din același regulament pentru a beneficia de o plată directă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

62 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șasea) declară:

1) **Articolul 24 alineatul (2) prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului trebuie interpretat în sensul că, atunci când o cerere de ajutor este depusă atât de proprietarul unor suprafețe agricole, cât și de un terț care utilizează efectiv aceste suprafețe fără vreun temei juridic, hectarele eligibile corespunzătoare suprafețelor respective sunt doar „la dispoziția” proprietarului acestora din urmă, în sensul dispoziției menționate.**

2) **Articolul 32 alineatul (2) litera (b) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1307/2013, în special formularea „orice suprafață care a dat dreptul la plăți în 2008 în cadrul schemei de plată unică sau în cadrul schemei de plată unică pe suprafață prevăzute la titlul III și, respectiv, la titlul IV a din Regulamentul [(CE) nr. 1782/2003 al Consiliului din 29 septembrie 2003 de stabilire a normelor comune pentru schemele de sprijin direct în cadrul politicii agricole comune și de stabilire a anumitor scheme de sprijin pentru agricultori și de modificare a Regulamentelor (CEE) nr. 2019/93, (CE) nr. 1452/2001, (CE) nr. 1453/2001, (CE) nr. 1454/2001, (CE) nr. 1868/94, (CE) nr. 1251/1999, (CE) nr. 1254/1999, (CE) nr. 1673/2000, (CEE) nr. 2358/71 și (CE) nr. 2529/2001, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 479/2008 al Consiliului din 29 aprilie 2008]”, trebuie interpretat în sensul că, în cadrul unei cereri de activare a drepturilor de retragere a terenurilor din circuitul agricol pentru o suprafață împădurită în temeiul acestei dispoziții, suprafața vizată trebuie să fi făcut, în anul 2008, obiectul unei cereri de ajutor în conformitate cu articolul 22 din Regulamentul nr. 1782/2003, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 479/2008, urmată de un control administrativ al eligibilității în conformitate cu articolul 23 din acest regulament și, după caz, de un control la fața locului în temeiul articolului 25 din regulamentul menționat. În plus, trebuie să fi fost îndeplinite toate celelalte condiții impuse la titlurile III și IV a din același regulament pentru a beneficia de o plată directă.**

Semnături